

העב והעזק

יו"ל ע"י מוסדות קוסון בארה"ק
בנשיאות אדמו"ר שליט"א
בני ברק - גבעת זאב

מכון בני שלשים

בס"ד • פרשת וישלח-וישב תשפ"ג

גליון מס' 85 • שנה ג'

דברי תורה

מאת כ"ק אדמו"ר שליט"א

פרשת וישלח

וישלח יעקב מלאכים. כתב הרב חיד"א בס' **דבש לפי** [מערכת מלאכים] מלאכים עזרו ליעקב והם מיכאל מלכיא"ל שננדיא"ל גימ' עזר"ת וצריך לכווננו באמרו עזרת אבותינו כ"כ בזוהר חדש. וכתב הק' מהר"ש מאסטרפאליא שהוא גימ' וישל"ח יעקב מלאכיהם מספר תרע"ז, וז"ש רש"י מלאכים ממ"ש ר"ת מיכאל מלכיא"ל שננדיא"ל. והנה בתוספות השלם הקשו ממדרש [ב"ר פ"ג ב] עה"פ [בראשית יט א] ויבואו שני המלאכים וכו', כתיב [איוב כג יג] והוא באחד ומי ישיבנו ונפשו אותה ויעש, תנא אין מלאך אחד עושה שתי שליחות ולא שני מלאכים עושים שליחות אחת ואת אמרת שני וכו' ע"כ. וכן יש להקשות הכא למה הוצרך לג' מלאכים לשליחות אחת. יש ליישב דיעקב התקין עצמו לג' דברים לדורון לתפלה ולמלחמה כפירש"י [פסוק ט] לדורון. ותעבור המנחה על פניו. לתפלה אלהי אבי אברהם. למלחמה והיה המחנה הנשאר לפליטה. ובזה מובן שהוצרך לשלשה מלאכים כי הם ג' שליחויות.

עם לבן גרתי. פירש"י ותר"ג מצות שמרתי ולא למדתי ממעשיו הרעים. מקשים הלא לא שמר הכל שכן עבר על ל"ת ונשא שתי אחיות. וי"ל עפ"י מה שכתב רבינו מהר"ל פ' ויגש [מו"י] עה"פ ושאלו בן הכנענית וז"ל, אמנם

וגמרו להרגו או ליסרו ולהכותו, ויען המלך ויאמר כי נכמרו רחמיו על אהובו מה בצע כי נהרגהו או נכהו, על כן לא זה הדרך ישר בפני, כי אם למחול ולהעביר על מדותי נגדו ואגדלו וארוממו ואשים את כסאו ממעל לשבת אצלי, והוא יודע בנפשו את אשר לא טוב עשה ובזה עצמו יתבייש ויכלם מאוד וזה יהיה קשה בעיניו יותר מכל העונשים, וזהו שאומרים משוך חסדך ליודעך אל בחינת חסד, הוא קנא ונוקם עכ"ד, ולפ"ז יש לפרש וירא יעקב מאוד וכו' שמא כל החסד שהיטיב הי"ת עמו הוא דרך נקמה ח"ו.

קמונתי מכל החסדים ומכל האמת אשר עשית את עבדך. פירש"י נתמעטו זכויותי ע"י החסדים והאמת וכו', עפ"י מ"ש הרב חיד"א בספריו [דברים אחדים דרוש ד'] בשם גורי האריז"ל שבשעת צרה צריך האדם להזכיר זכויותיו, והוסיף על זה וז"ל דהגם דכתב רבינו האריז"ל להזכיר זכויותיו, צריך שיהיה בחכמה גדולה שלא ליתן מקום לקטרג עליו וכו' עכ"ד. ולפ"ז יש לפרש מ"ש קטונתי שמא נתמעטו זכויותי, בדרך רמז הבליע בדבריו בחכמה שאכן יש בידו זכויות שכן אם אין לו היאך יתמעטו.

הצילני נא מיד אחי מיד עשו. פי' הצילני שלא תהיה לי אחוה עמו אלא להשאר נפרד ממנו. כתיב בפ' חוקת [במדבר כ"ד] וישלח משה מלאכים מקדש אל מלך

בשביל זה לא נאמר שלא קיים יעקב כל התורה, שהרי יעקב אמר לעשו תר"ג מצות קיימתי, ואחת מהם שלא ישא שתי אחיות, אלא ודאי מה שהתיר לו דבר אחד אין זה שעבר על התורה, כי התורה שאסרה היא שהתירה לו גם כן, כי הכל היה ליעקב על פי התורה, כמו שפירשנו גם כן כזה בפרשת תולדות, ואם נשא ב' אחיות נוסף על הראשונות אז היה עובר התורה, כי נשים אלו התירה לו התורה לגמרי ואחרים אסרה עכ"ד, וכן כתב אור החיים [בראשית מט ג] כמו שתאמר יעקב כשהרגיש בהצלחתו בנשואי ב' האחיות העלים עין מריוח הנמשך מקיום המצוה ההיא, כיון שאין לו עונש אם לא יקיימנה כל עוד שלא נתנה תורה, ומה גם אם נאמר שהיו עושים על פי הדיבור, כי האבות נביאים היו [מגילה יד.] וה' אמר להם לעשות כן עכ"ד. וזהו שאמר יעקב לא תקשה שהרי עברתי על כמה ל"ת כי זה היה במצות ה' ולא משום שלמדתי ממעשיו הרעים.

קמונתי מכל החסדים ומכל האמת אשר עשית את עבדך. פי' קטונתי בגלל כל החסדים והאמת אשר עשית את עבדך, על דרך שפירש המגיד מהרד"ב הזמר לש"ק משוך חסדך ליודעך אל קנא ונוקם, קשה דפתח בחדס ומסיים בנקמה, ופירש משל למי שהיה אהוב וחביב בעיני המלך רחום וחנון, ועתה הסכיל עשה והרים יד במלך ובכבודו, ונמנו

אדום כה אמר אחיך וגו' ואח"ז נסתלק אהרן וכתב שם [כ כג] על גבול ארץ אדום פירש"י מגיד שמפני שנתחברו כאן להתקרב לעשו הרשע נפרצו מעשיהם וחסרו הצדיק הזה וכן הנביא אומר ליהושפט כהתחברך עם אחיזהו פרץ ה' את מעשיך [דה"ב כ לז], ופירשנו שם דחטאו במה ששלחו לאדום לאמר כה אמר אחיך ישראל, קראו בלשון אחוה ורעות. אח"כ ראיתי בס' לקוטי יהודה שהביא כן בשם מרן האמרי אמת בהתחברך היינו במה ששלחו ואמרו אחיך ישראל, כמו שמצינו אצל אגריפס האדומי שנענשו על שאמרו אחינו אתה ואמרו בגמ' [סוטה מא]. באותה שעה נתחייבו שונאי ישראל כלייה שהחניפו לו לאגריפס עכ"ד. וזהו שאמר יעקב הצילני נא מיד 'אחי' מיד עשו כלומר שלא יהיה לי אחוה ורעות עמו.

הצילני נא מיד. כתב בעל הטורים ה'צילני נא מיד ר"ת המן, רמז להמן שיצא להכות אם על בנים כדכתיב [אסתר ג יג] טף ונשים ביום אחד וכו'. מה ענין המן לפסוק זה, י"ל כתיב [אסתר ג י] ויסר המלך את טבעתו מעל 'ידו' ויתנה להמן, ואמרו בגמ' [מגילה יד]. גדולה הסרת הטבעת יותר ממ"ח נביאים וכו' שכולן לא החזירו למוטב ואילו הסרת טבעת החזירת למוטב פירש"י שגזרו עליהן תעניות לתשובה. וזה שביקש יעקב הצילני נא מיד 'מיד' שתהיה הסרת הטבעת מיד אחשוורוש ליד המן גרמא להחזיר את ישראל בתשובה ולהצילם מכליה ח"ו.

פרשת וישב

וישב יעקב בארץ מגורי אביו. במדרש [ב"ר פפ"ד ה'] מה כתיב למעלה מן הענין ואלה המלכים וגו' וכתב הכא וישב יעקב א"ר חוניא משל לאחד שהיה מהלך בדרך וראה כת של כלבים ונתירא מהם וישב לו ביניהם כך כיון שראה אבינו יעקב עשו ואלופיו נתיירא מהם וישב לו ביניהם. דברי המדרש צריכים ביאור, בס' ליקוטי יהודה כתב אמרו לפני אא"ז האמרי אמת ז"ל בשם הרה"ק רבי יעקב אריה מראדזימין ז"ל שאמר לפרש כוונת המדרש כי באמת אין הכלבים רוצים להזיק לאדם רק חושבים שהאדם רוצה להזיק להם ולכן מפחידים ומייראים אותו, אולם כאשר האדם הולך ויושב ביניהם אז רואים הם שאינו עושה להם שום רעה וממילא שותקים הם ולא מזיקים. ואמר אא"ז ז"ל לי נראה שכוונת המדרש כי כלבים הם עזי פנים [ישעיה נו יא] אולם כשרואים שהוא גם כן עז

פנים שיושב ביניהם הם עוזבים אותו ע"כ.

ונראה לבאר באופן אחר קצת עפ"י משל שהובא בספרים מהרה"ק מוהר"ן מברסלב, פעם אחת בן מלך נפל לשגעון שהוא עוף הנקרא הינדיק דהיינו תרנגול הודו וצריך לישב ערום תחת השולחן ולגרור חתיכות לחם ועצמות כמו הינדיק, וכל הרופאים נואשו מלעזור לו ולרפאו מזה, והמלך היה בצער גדול, עד שבא חכם אחד ואמר אני מקבל על עצמי לרפאו, והפשיט גם כן את עצמו וישב תחת השולחן עם בן המלך הנ"ל וגם כן גרר פרורים ועצמות, ושאלו בן המלך מי אתה ומה אתה עושה פה, והשיב לו ומה אתה עושה פה, אמר לו אני הינדיק, אמר לו אני גם כן הינדיק, וישבו שניהם יחד כך איזה זמן עד שנעשו רגילים זה לזה, אז רמז החכם והשליכו להם כתונת, ואמר החכם ההינדיק לבן המלך אתה חושב שהינדיק אינו יכול לילך עם כתונת יכולים להיות לבושים כתונת ואף על פי כן להיות הינדיק, ולבשו שניהם הכתונת, ואחר זמן מה רמז והשליכו להם מכנסיים ואמר לו גם כן כנ"ל אתה חושב שעם מכנסיים לא יכולים להיות הינדיק ולבשו המכנסיים וכן עם שאר הבגדים, ואחרי כן רמז והשליכו להם מאכלי אדם מהשולחן ואמר לו אתה חושב שאם אוכלים מאכלים טובים כבר חדלים מלהיות הינדיק אפשר לאכול וגם להיות הינדיק ואכלו, ואחרי כן אמר לו אתה חושב שהינדיק מוכרח להיות דווקא תחת השולחן יכולים להיות הינדיק ולהיות אצל השולחן וכן התנהג עמו עד שריפא אותו לגמרי והנמשל מובן למבינים עכ"ד. והנה יעקב אבינו ראה את כל אלו האלופים כת של כלבים עזי פנים ונתיירא מהם, לפיכך הלך וישב ביניהם כאחד מהם, וכמשל החכם הראה להם אט אט שאין בהכרח להיות מזיקים ורוצחים, אפשר להיות אלופים ולנהוג כבני אדם ועי"ז ניצל מהם.

וישב יעקב. איתא בפסיקתא זוטרתא מדרש לקח טוב סוף פרשת וישב וז"ל, ואתנה לבי לדעת חכמה כי הפרשה כולה התחלת הפסוקים בוי"ו חוץ משמונה פסוקים, וסימנם אל"ה א"ב ככ"ב, למה כנגד מילה שנתנה לשמונה שכל הפרשה סיפורים של ווי"ם, ווי היה במכירת יוסף ווי במיתת אשת יהודה ובניו ווי באשת פוטיפרע ווי בבית האסורים ווי לסריסי פרעה חוץ משמונה פסוקים. דומה לזה כתב הרב חיד"א בספר שם הגדולים חלק גדולים

[מערכת י אות שצט] וז"ל כתב בסדר הדורות דף קנ"ט ע"ג שמצא בכתבי החסיד ר' לייב מסלוצק שהגאון בעל של"ה היה נשמת רות, ולכן כל פסוקי רות ווי"ן חוץ משמונה, ור"ת הפסוקים ההם הוא ישעיה"ה בא"ה ר"ת בן אברהם הלוי עכ"ד, והוא ט"ס וצ"ל בא"ל והוא ר"ת בן אברהם לוי והוא פלא עכ"ד. השייכות בין פ' וישב למגלת רות י"ל כי בפרשה זו נולדו בני יהודה ותמר ויצאה רות שנשאה לבועז ויצא דוד המלך.

אלה תולדות יעקב יוסף בן שבע עשרה שנה וגו'. פירש"י וישב ביקש יעקב לישב בשלוה קפץ עליו רוגזו של יוסף צדיקים מבקשים לישב בשלוה אומר הקב"ה לא דיין לצדיקים מה שמתוקן להם לעוה"ב אלא שמבקשים לישב בשלוה בעוה"ז. צ"ב וכי סניא לקב"ה כביכול לתת לצדיקים שלוה גם בעולם הזה, וי"ל הנה אמרו חז"ל [ב"ר פס"ו ד'] צדיקים תחילתן יסורין וסופן שלוה וכו', יעקב אבינו ע"ה היה סבור שכבר הגיע סופו וקרבו ימיו למות ע"כ ביקש שלוה, אבל הקב"ה הראה לו שעדיין לא תמו שני חייו ויארץ ימים א"כ אינו בסופן של ימיו אלא בעיצומן ועוד לא הגיעו ימי השלוה.

והוא נער את בני בלהה ואת בני זלפה נשי אביו. הנה מה שנקרא יוסף בשם נער נאמרו פירושם שונים, ובפשיטות י"ל לשון עירבוב כלומר שהיה מתערבב ומתנער ביניהם בחברותא. ועוד י"ל עפ"י מה שהביא בספר משנת חכמים ממנהר"מ חגיז ז"ל [המעלה הג' תק"ה] וז"ל שהמלך שאל איך ישיגו היהודים בחילוקים שיש בהם קצת מן החכמה אשר לא למדו, אמר טומא"ש לפי שהם נוטים אוזן מאד אל השמיעה והם כמו הנערים כי הנסיון יוכיח דהנער יזכור יותר מן הזקן מפני שיפלא מכל דבר והדבר הנפלא עושה רושם בזכירה ובכן אין דבר זה מן התימא עכ"ד. וז"ש והוא נער את בני וכו' פי' היה נוטה אוזן לשמוע וללמוד כל דבר אפי' מבני השפחות כדרך הנערים לפיכך נקרא נער.

ועשה לו כתונת פסים. אולי י"ל פסים לשון גדר וגבול כמו עושין פסים לביראות במתני' [עירובין יז:] פירש"י ועושים פסין אלו להכין להן היקף. וא"כ היה זה לבוש מקיף וגדר לקדושת יוסף הצדיק.

יהי"ה אדני גימ' צ"ה וזהו הזיווג יעל יפ"ה]. (בני שלשים)

ותאמר חותמך וגו'. הנה בספה"ק נועם אלימלך ביאר בנועם דבריו כל הפרשה של יודא ותמר האין מבקשת השכינה הק' אה הקב"ה אין יתנהג עם בניה היינו הכנסת ישראל בהגלות, וכתב שם בתוך הדברים, ותאמר אם תתן ערבון עד שלחך ר"ל השכינה היא מבקשת מהשי"ת שיתן לה איזה עריבות ומתיקות בתוך כך בגלות המר קודם שיגיע העת שתשלח הס"א, ויאמר מה הערבון אשר אתן לך פי' השי"ת אומר להשכינה באיזה מתיקות היא מבקשת, ותאמר חותמך כו' פי' זה ערוב לי שנהיה אנחנו חתומים ורשומים בך כחותם על לבך וכו', עיי"ש מתוק לחיך, ולדרכנו יש לומר על פי מה שכתב

אאמו"ר ז"ל בספרו בני שלשים לפרש כל הפרשה של יהודה ותמר בעניני דחנוכה, וכתב שם בתוך הדברים, חתמך נס חנוכה בשמן שנמצא חתום בחות"ם אמת של כהן גדול, ופתילך מלשון פתילות"ת ושמיים, כי בימי חנוכה נתעלה ההוד במדריגת נצח, ונודע הוי"ה צבאו"ת כנוי לנצח, ואלק"ם צבאו"ת כנוי להוד, ובסגולת הפתילה דנר חנוכה נהפך ההוד לכנוי הוי"ה צבאו"ת במספר פתיל"ה, ומט"ך בחינת הוי"ד מכוונה מט"ה, ע"כ עיי"ש.

וזהו שמבקשת השכינה הק' מהקב"ה ותאמר חתמך וכו' שכמו שבימים ההם נתגלה הארת הנסים ואור הגנוז להושיע את עם בני ישראל מצרותיהם, כך בעת שיהיו בגלות ויהיו נתונים בצרה יתגלה עליהם הארת הנסים, והבן. (אור מלא)

ויהי היום ויבא הביתה לעשות מלאכתו. ...ואמנם לכל זה צריך מדידה ושקול הדעת בפלס ובמשפט מעגלי צדק, הכל לפי כחך ועצמות הכלי אשר הכינות ביום, כי בקדשים הלילה הולך אחר היום, ואם לא תוכל לעיין בחושבנא שלא לעצבך, כמבואר אצלנו על מה שתרגם המתרגם ויהי היום ויבא הביתה לעשות מלאכתו, ומתרגם למבדק בכתבא דחושבנא היינו לעיין בחשבונות יצרו, והיה אז בצער ובעצבות ומרה שחורה, כי ויהי לישנא דצערא הוא, עיין בזה פרשת וישב דף ק"צ ע"ב, וכשבדק אז בכתבי חושבנא גרם ח"ו אשר ותתפששו בבגדו, היתה יכולה לתפוש בבגדו וגבר עליו מצולות ים ח"ו, עד שראה דמות דיוקנו של אביו הוא סוד אבי"ר יעקב"ב (אותיות רבי עקיבא"ב) ובזה השליך למצולות ים כל החיצונים וינס ויצא, וזה כלל גדול כדלעיל, ואז על כל פנים תעיין בחשבונך אחר חצות בקומך מן המטה, וזה שכתב מהרח"ו ז"ל שלא יעבור עליו כל לילה וכו', היינו על כל פנים כל לילה כשיראה אם לא שב קודם השינה, ישוב אחר חצות. (סור מרע ועשה טוב פ"ב אות יז)

הוא לא היה רק שראה פני אלקים ההולך לפניו, ויתפרש כראות כ"ף הזמן, רצ"ל אני רואה פני השכינה אז אני רשאי להסתכל בפניך, כי אני רואה אותך רק את השכינה. (אגרא דכלה)

פרשת וישב

ביקש יעקב ישב בשלוה וכו'. לכאורה קשה וכי סניא ליה לקב"ה שיהיה לצדיקים שלוה ומנוחה גם בעוה"ז וי"ל דכביכול מקפיד על זה שמבקשים כי צדיק צריך להאמין שאם נצרך לו מנוחה יתן הי"ת מאליו בלא שיבקש בבחי' טרם יקראו אני אענה וזהו מדת בטחון

דרוש נאה לפרשת וישלח

מספה"ק "אור מלא"

וישלח יעקב מלאכים לפניו, במדרש רבה (ב"ר ע"ה א) ר' פנחס בשם ר' ראובן פתח, קומה ה' קדמה פניו הכריעהו פלטה נפשי מרשע חרבך (תהלים י"ז ג), וצריך ביאור ענין פתיחה זו לכאן. ונראה לי עם מה שכתב בספה"ק **אך פרי תבואה** להה"ק **מליסקא** זצ"ל, וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשיו אחיו, תיבת לפניו הוא לכאורה מיותר. וי"ל דהנה ראיתי **במהרש"א** ז"ל על הא דאמרו חז"ל (סוטה ג) כל העושה מצוה אחת בעולם הזה מקדמתו והולכת לפניו לעוה"ב שנאמר (ישעיה נח) והלך לפניך צדקך וכו', וכל העובר עבירה אחת מלפנתו ומוליכתו ליום הדין שנאמר ילפתו אורחות דרכם, וכתב הוא ז"ל וז"ל, דידוע כי מעשה האדם מולידים מלאכים כפי מעשיו הן לרעה ח"ו הן לטובה, ושינה לשונו במצוה מקדמתו והולכת לפניו ובעבירה מלפנתו ומוליכו, ע"ד משל כי למי שמוליכין אותו למקום שמחה וטובה אין צריך המוליכו לאחוז אותו בידו ולהוליכו כי בוודאי ילך אחר המוליכו ולא ישמוט ממנו כן הוא במצוה, אבל ההולך לגרם צריך המוליכו ללפתו ולאחוזו שלא ישמוט מליכך אחריי, כן הוא בעבירה, ע"כ. ובזה שמעתי ג"כ מהה"ק ר' **דוד דייטש** זי"ע ע"ה"פ (במדבר ה ז) ואת אשמו ישיב בראשו, דהיינו אם עשה תשובה אז גורם עי"ז שהמלאך הרע יתהפך לטוב וזהו ישוב בראשו עכ"ד, וז"ש לנו התוה"ק וישלח יעקב מלאכים לפניו היינו מאותן המלאכים שנעשו ע"י המצות שעשה שהם הולכין לפניו לשמרו, אותן שלח אל עשיו אחיו, וז"ש רש"י ז"ל מלאכים ממש, מפני שהם נקראים מלאכים ממש, אבל המלאכים שהם ע"י עבירה הם מתבטלין כאשר עשה תשובה כמבואר בס' **חסד לאברהם**, אבל אותן המלאכים ממ"ש, עכלה"ק.

ובזה נראה לי לפרש פתיחת המדרש, קומה ה', קומ"ה נוטריקון ק"ם ו"ה, וכידוע שהפגם ע"י עוה"ר הם באתון ו"ה, וגם קדמה פניו, ור"ל שהמלאכים שנעשו מהעבירות יהיו נעשים זכיות ואותן המלאכים ילכו לפניו, הכריעהו פי' הנה זה תוכל להכריע להיות כן, פלטה נפשי מרשע, שלא יקרא בשם רשע, עם חרבך היינו התשובה תשוב ה' לגבי ו', וכדאיתא בתיקונים (ח) ובזה"ק (ח"ב קטו) שציור החרב הוא שם הוי"ה ב"ה, י' רישא דחרבא, ו' גופא דחרבא, שני פיות הם השני ההי"ן, והבן. (אור מלא)

פרשת וישלח

וישלח יעקב מלאכים וגו'. פירש"י ז"ל מלאכים ממש. במדרש וישלח יעקב רבי פנחס בשם ר' ראובן פתח קומה ה' קדמה פניו, דלכאורה קשה למה במצרים הוצרך כביכול בכבודו ובעצמו לא ע"י מלאך להכות כל בכור וכאן שלח יעקב מלאכים אל עשו, אמנם במצרים עדיין לא היה בידם מצות מעשיות כאמור ואת ערום וערי', ושנינו עשה מצוה אתה קנה לו פרקליט, ומחשבה של מצוה ממנה נברא נשמת המלאך כנ"ל בלי חומר, לכן אני ולא מלאך במצרים, אבל יעקב שהי' בידו מצות מעשיות ממש אמר קומה ה' כביכול ולא לילך לגבי עשו אלא שלח מלאכים ממש בפועל כפיו נבראו ודוק. (בני שלשים)

ויאבק איש עמו עד עלות השחר.

נ"ל דהנה עשו גרע חמשה שנים מחיותו של אברהם אבינו כפירש"י בפסוק ויזד יעקב נזיד, ומצינו שחמשה פעמים יצא לקראת ישראל, הא' בימי משה ויבא עמלק, הב' וישמע הכנעני מלך ערד שהוא עמלק, הג' בימי גדעון עלה בתערובת מדין, הד' בימי שאול, הה' בימי מרדכי ואסתר, והנה אסתר נקראת אילת השחר כדאמרין בגמ' (יומא כט) וזהו שאמר הכתוב ויאבק עמו שהיה לו שליטה עד עלות השחר כו' אח"כ היה להם מפלה גדולה. (מראה יחזקאל)

ותקע כף ירך יעקב בהאבקו עמו.

פירש"י ויאבק שחובקו ואובקו בזרועותיו, ופירשו רז"ל שהוא שרו של עשו. הנה לשון חובק מורה על אהבה שחובק את חברו ואינו לוחם כנגדו, ואמנם כן הוא דרך שונאי ישראל מתחילה ורודפים אותנו בכל מיני רדיפות וכאשר רואים שעם כל זה עם ישראל קיים אז הופכים פניהם ומושיטים לו זרועות אהבה כביכול וכל זה אינו אלא להסיר את בני ישראל מדרך התורה כאשר רואים בגלותינו בעוה"ר, וזהו ותקע כף ירך יעקב בהאבקו עמו ע"י חביקה ואהבה. (אשיב אברהם)

כי על כן ראיתי פניך כראות פני אלקים.

קשה הדבר לומר על יעקב אבינו שיוציא מפיו דבר שאינו, הגם שהיה מחמת היראה, וגם ביותר יוקשה לדמות פני הרשע לפני וכו', וגם רבותינו במדרשים דרשו בזה, ולי הקטן גם כן יש לי לפרש דכוונתו כי על כן ראיתי פניך, רצ"ל מה שאתה רואה שאני מסתכל בפניך, הלא אסור להסתכל בפני אדם, הוא כראות פני אלקים, כי השכינה עברה לפני יעקב כמו שדרשו על והוא עבר לפניו, על כן מה שהיה נראה לעין שיעקב מסתכל בפניו,

האמיתית ועל חסרון הבטחון נענש. (תפוחי חיים)

והוא נער וגו'. ופירש"י ז"ל שהי' עושה מעשה נערות וכו' כדי שיהיה נראה יפה. כדי שיהי"ה כפירוש האריז"ל (ליקו"ת זכריה) ביום ההוא יהי"ה ועם אדני" גימטריא צ"ה, וזהו כדי שיהיה נראה יפ"ה [צ"ה] כמפורסם בשם הרב הקדוש זצ"ל **מראפשיץ** זי"ע שהזיווג יעלה יפ"ה והבן, [שילוב הוי"ה באדני" עולה צ"ה ולעת"ל יהיה השילוב

פרשת וישלח

וְאַתָּה אֲמַרְתָּ הֵיטֵב אֵיטִיב עִמָּךְ: פִּירֶשׁ יי' [ב"ר פ"ו ז'] הֵיטֵב אֵיטִיב - הֵיטֵב בְּזִכְוֹתָךְ אֵיטִיב בְּזִכְוֹת אֲבוֹתֶיךָ. סֵפֶר עֵץ הַדַּעַת טוֹב פִּרְשֵׁת וַיִּשְׁלַח, וְאִם תֹּאמַר כִּי לֹא הִבְטַחְתִּי לְהִטִּיב רַק אוֹתִי לְבִדִּי כְמוֹ-שׁ [לעיל י'] וְאִיטִיבָה עִמָּךְ, אֵינוֹ כֵּן אֲלֵא וְאַתָּה אֲמַרְתָּ וְכוּ' הֵיטֵב לָךְ אֵיטִיב גַּם לְנִשְׁוֹתֶיךָ וְגַם לְבָנֶיךָ אֲמַרְתָּ וְשִׁמְתִּי אֶת זֶרְעֶךָ וְכוּ'. בְּס' תִּפְאַרֶת יוֹנָתָן כָּתֹב וְאַתָּה אֲמַרְתָּ הֵיטֵב אֵיטִיב עִמָּךְ. נִרְאֶה לְפָרֶשׁ הֵיטֵב אֵיטִיב הֵינִי בְּשָׁנִי עוֹלָמוֹת בְּזֶה וּבִבְּאָ, וְאִם כִּי יִהְיֶה עֲשׂוֹ אִם עַל בָּנִים הַפְסִיד יַעֲקֹב עוֹה"ב כִּי סִימָן הִיָּה לִיעֲקֹב אִם יוֹמָתוֹ זָרְעוֹ בַּחַיּוֹ שִׁפְסִיד עוֹלָם הַבָּא.

פרשת וישב

וַיֹּאמְרוּ לוֹ אֶחָיו הֶמְלֶךְ תִּמְלֹךְ עָלֵינוּ אִם מִשׁוֹל תִּמְשָׁל בָּנוּ: מִדְרַשׁ [ב"ר פ"ד י'], וַיֹּאמְרוּ לוֹ אֶחָיו הַמֶּלֶךְ תִּמְלֹךְ עָלֵינוּ, רַבִּי לִוי וְר' סִימּוֹן וְכוּ' וְחָד אֲמַר מִפְּנֵי שֶׁעָנּוּ אוֹתוֹ בְּלִשׁוֹן כְּפוּלָה לְפִיכָךְ הוּא מַעֲמִיד מַלְכִּים.

א. בְּסִפֶּר פָּנִים יְפוֹת כָּתֹב, וְהֵינִי דֹאמֵר וְאַתָּה אֲמַרְתָּ הֵיטֵב אֵיטִיב עִמָּךְ דֵּהֵינִי בְּעוֹה"ב וּבְעוֹלָם הַבָּא. וּבְסִפֶּר קְדוּשַׁת לִוי כָּתֹב,

וְאַתָּה אֲמַרְתָּ הֵיטֵב אֵיטִיב עִמָּךְ. מֵה זֶה כָּפַל לְשׁוֹן הֵיטֵב אֵיטִיב. כִּי הִנֵּה הַבוֹרָא מִשְׁפִּיעַ שְׁפַע וְנוֹתֵן טוֹבוֹ לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְגַם הַשְׁפַּע בָּא עַל הָאוֹמוֹת. וְהַחֲלֹק בֵּינֵיהֶם, הַטּוֹבוֹת שְׁנוֹתָן לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל הַכּוֹנֵה הוּא בְּשִׁבְלֵי טוֹבָה, וְהַטּוֹבָה שְׂבָא עַל הָאוֹמוֹת הוּא עַל דֶּרֶךְ וּמִשְׁלַם לְשׁוֹנָיו אֵל פָּנָיו לְהַאֲבִידוֹ. וְנִמְצָא הַטּוֹבָה אֵינָה טוֹבָה לָהֶם, אֲבָל בְּיִשְׂרָאֵל עֲמֻ כּוֹנֵנֶת הַטּוֹבָה הוּא בְּשִׁבְלֵי הַטּוֹבָה. וְזוֹהוּ הֵיטֵב אֵיטִיב עִמָּךְ, כּוֹנֵנֶת הַטּוֹבָה בְּשִׁבְלֵי הַטּוֹבָה עֲצָמָה. בְּשִׁפְתָּ אֲמַת (תְּרַנ"ט) כָּתֹב, וּבִאֲמַת נִרְאֶה שֶׁיַּקִּיר פָּחַד יַעֲקֹב הִיָּה עַל יוֹסֵף וּבִנְיָמִין כְּמוֹ שֶׁ פֶּן יָבוֹא וְהִכְנִי אִם עַל בָּנִים. אֲמֹת עַל בָּנִים לֹא כָּתִיב רַק אִם עַל בָּנִים רָמַז עַל רַחֵל וְיוֹסֵף. וְז"ש וְאַתָּה אֲמַרְתָּ הֵיטֵב אֵיטִיב הֵם בְּחַי' יַעֲקֹב וְיוֹסֵף. שְׁשִׁנִּיהֶם מְבִיאִים הַטּוֹבָה לְכָל הָעוֹלָם. בְּסִפֶּר חֲשֵׁבָה לְטוֹבָה לְקוּטִים דָּף ל"ב. וְאַתָּה אֲמַרְתָּ הֵיטֵב אֵיטִיב עִמָּךְ. לְרַבִּי ר' בּוֹנֵם זִי"ע פֶּעַם אַחַת נִפְטָר לוֹ נֶכֶד ר"ל בְּשַׁבָּת, וְלֹא הִיָּה נִיכָר בּוֹ שׁוֹם שִׁנּוּי מִשְׁבַּת אַחֶרֶת, רַק תִּיכַף אַחֵר הַבְּדֵלָה הַתַּחֲלִיל לְבִכּוֹת מֵאֵד. וְאֲמַר, הַגֵּם דָּכַל מֵאֵד דְּעִבֵּד רַחֲמָנָא לְטַב עֲבַד, בְּכָל אֹפֶן, הַשִּׁי"ת יִשְׁמְרֵנִי מִה' טוֹב מֵהַסּוּג הַזֶּה. וְזֶה מֵה שֶׁאֲמַר יַעֲקֹב אֵבִינוּ ע"ה, וְאַתָּה אֲמַרְתָּ הֵיטֵב אֵיטִיב עִמָּךְ, שֶׁתֵּן לִי טוֹב מִטּוֹב, 'גִּיט'ס פֻּן גִּיט'ס. אֲמֵן. פִּירוּשׁ זֶה כָּתֹב רַבִּינוּ הַמְּלִכִּים בְּס' אֶרֶץ חֲמֵדָה וְז"ל, וְאַתָּה אֲמַרְתָּ הֵיטֵב אֵיטִיב עִמָּךְ, הַכָּפַל י"ל דְּבִאֲמַת חֵיבִי אֲדָם לְבָרֶךְ עַל הָרַעָה כְּשֶׁם שֶׁמְבָרֵךְ עַל הַטּוֹבָה, וְכָתֹב הַרְמָם ז"ל בְּפ' הַמִּשְׁנָה אֵין רַע שְׁלֹא יִהְיֶה אַחֲרֵיתוֹ טוֹב וְגַם הָרַעָה לְטוֹבָה, וּלְפ"ז יֵשׁ טוֹבָה מִסּוּבֹבֶת ע"י הַטּוֹבָה וִישׁ טוֹבָה מִסּוּבֹבֶת ע"י רַעָה, וְז"ש יַעֲקֹב הֵלֵא אֶתָּה הַבְּטַחְתִּי שֶׁי"י טוֹבָה תִּטֵּיב עִמִּי לֹא ע"י רַעָה, שֶׁג"כ אַחֲרֵית כּוֹנֵנֶתָ לְטוֹב, וְז"ש הֵיטֵב אֵיטִיב עִמָּךְ. וְלַעֲנֵד נִרְאֶה לּוֹמֵר דְּלִכְאוּרָה קִשְׁהוּ עַל הַלְשׁוֹן וְאַתָּה אֲמַרְתָּ הֵיטֵב אֵיטִיב עִמָּךְ דֵּהֵינִי לֹא מִצִּינוּ דֵּה' אֲמַר לוֹ לְשׁוֹן זֶה, וְכֵן בְּפִסּוּק י' ה' הָאוֹמֵר אֵלֵי גו' וְאִיטִיבָה עִמָּךְ, אֲכֵן רַש"י פ' שֶׁ שְׁתֵּי הַבְּטָחוֹת הַבְּטַחְתִּי אַחַת בְּצִאֲתִי מִבֵּית אֲבִי מִבְּאֵר שֶׁבַע וְשִׁמְרַתִּיךָ בְּכָל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ, וּבִבֵּית לָבָן אֲמַרְתָּ לִי שׁוּב אֵל אֶרֶץ אֲבוֹתַי וְאַחִיָּה עִמָּךְ, וְזוֹהוּ דְקֹאֲמַר וְאַתָּה אֲמַרְתָּ הֵיטֵב אֵיטִיב עִמָּךְ מִשׁוֹם דְּהוֹבֵטָה שְׁתֵּי פַעֲמִים.

ב. אֲוֹר הַחַיִּים כָּתֹב, וְטַעַם כָּפַל הַמֶּלֶךְ תִּמְלֹךְ, וְלֹא הַסְפִּיק לּוֹמֵר תִּמְלֹךְ עָלֵינוּ, הַתְּמִשּׁוֹל בָּנוּ, נִתְכוּנוֹ לּוֹמֵר ב' תְּמִיחוֹת, הָאֶחָת עַל הַמְּלָכוֹת מִצַּד עֲצָמָה, אֲפִילוֹ לֹא יִהְיֶה מֶלֶךְ אֲלֵא עַל פִּינֵת הָעַמִּים דְּבַר גָּדוֹל הוּא, וְלֹא דִי זֶה אֲלֵא תִּמְלֹךְ עָלֵינוּ, שֶׁכֵּבֶר בָּאָה לָהֶם הַקְּבֵלָה כִּי יְהוּדָה מֶלֶךְ עַל כּוֹלָם, וְאֵין יָבֵא הַחֲזִינוֹן לְהַפִּיר קְבֵלָה אֲמִיתִית, וְגַם אֲוִמְרוּ הַמִּשּׁוֹל יִתְכוּנוֹ אֵל הַדֶּרֶךְ עֲצָמוֹ. עוֹד יִכּוֹנוּ לּוֹמֵר בְּכָפַל הַדְּבָרִים עַל זֶה הַדֶּרֶךְ, לְהִיָּתוּ שֶׁאַתָּה חוֹשֵׁב לְמַלּוֹךְ לִזֶּה בֵּא הַחֲלוּם שֶׁתִּמְלֹךְ גּו', כְּמוֹ כֵּן הַמִּשּׁוֹל גּו', וְהַכּוֹנֵה בְּזֶה רַעֲיוֹנֶךָ עַל מִשְׁכַּבְךָ סִלִּיקוּ.

בְּסִפֶּר עֲרַבִי נָחַל כָּתֹב, וְעַל זֶה הִתְרַעַמּוּ אֲחָיו לּוֹמֵר הַמֶּלֶךְ תִּמְלֹךְ עָלֵינוּ אִם מִשּׁוֹל תִּמְשׁוֹל בָּנוּ, שֶׁהוּא כָּפַל מֶלֶךְ תִּמְלֹךְ. וְיִרְצוּ בְּזֶה, כִּי מֶלֶךְ הוּא הוֹוֶה וְתִמְלֹךְ הוּא עֲתִיד, וְהַכּוֹנֵה, כִּי לֹא הִיָּה כָל כָּךְ לְפָלֵא בְּעֵינֵינוּ אִם יִגִּיד לָךְ הַחֲלוּם הַיּוֹתֵךְ מֶלֶךְ לְפִי שֶׁעַ כִּי אֵין לָךְ אֲדָם שֶׁאֵין לוֹ שֶׁעָה וְתַעֲלָא בְּעֵידְנִיה סְגִיד לִיָּה, אֲבָל הַפִּלָּא אֲצִלְנוּ הוּא עַל עֵינֵי שֶׁאֲמַרְתָּ וְגַם נִצְבָה, וְכִי אַתָּה חוֹשֵׁב שֶׁתִּמְלֹךְ גַּם לְעֵתִיד וְלֹא יוֹפְסֵךְ מִלְּכוּתְךָ כָּלֵל הֵלֵא מִלְּכוֹת בֵּית דָּוִד הַקִּיִּים לְעוֹלָמִים בֵּא מִיְּהוּדָה, וְזוֹהוּ כָּפַל הַמֶּלֶךְ תִּמְלֹךְ עָלֵינוּ.

ג. פ' מִהֲרֹזוֹ בְּלִשׁוֹן כְּפוּל שֶׁהִיָּה דִי בְּמ"ש הַמִּשּׁוֹל תִּמְשׁוֹל שֶׁהִיָּה מוֹרָה הַשְׁתַּחֲוָא לְיִהוֹשֻׁעַ וְגִדְעוֹן שֶׁהִיוּ שׁוֹפְטִים, אֲלֵא שֶׁאֲמַרְנוּ עוֹד הַמֶּלֶךְ תִּמְלֹךְ שֶׁעַל כֵּן הָעַמִּיד שְׁנֵי בְתֵי אֲבוֹת שֶׁל מַלְכִּים בֵּית יִרְבַּעִם מֵאֲפָרַיִם וּבֵית יִהוּא מִמְנַשֶּׁה.

הַגִּה"ק רַבִּי יִשְׂרָאֵל אֲפָרִים פִּישַׁל סוֹפֵר - שְׂרִייבֵר זְצוּק"ל אֲבִדְק"ק נֶאֱנָשׁ [לְכַבּוֹד יוֹמָא דְּהִילּוּלָא מוֹ כְּסִלּוֹ תְּרַנ"ט]

רַבִּינוּ נוֹלַד בַּחוּדֶשׁ אֲדָר תַּקִּפ"ב לְאֲבִיו רַבִּי צִבִּי הִירֶשׁ ז"ל מִצִּצְאֵי רַבִּי שְׁאוּל וְאוֹהֵל, מִהֲר"מ מִפֶּאֱדוּבָה וְלַמַּעֲלָה בְּקוֹדֶשׁ, וְלֵאמֹר מִרְתָּ בִילָא ע"ה שֶׁהִיָּתָה בְּתוֹ שֶׁל רַבִּי נֶתָן שְׁפִירָא זצ"ל אב"ד טַטְשֶׁשׁוּבִיץ וְטַאקִיָּא מַח"ס טַלִּי שֶׁנָּה מִצִּצְאֵי הַמַּגְלָה עֲמוּקוֹת. רַבִּינוּ הִיָּה תַלְמִיד מוֹבֵהֵק שֶׁל רִשְׁכֵּבָה"ג מוֹר הַחֲתָם סוֹפֵר זְצוּק"ל וְכָל אֲשֶׁר שָׁמַע מִמֶּנּוּ וּלְמַד אֲצִלּוֹ הִיָּה חֲקוּק בְּזִכְרוֹנוֹ. לְאַחֵר פְּטִירַת רַבִּי לְמַד תּוֹרָה אֲצִל בְּנוֹ מִמֶּלֶא מִקּוֹמוֹ הַכָּתֵב סוֹפֵר, כְּמוֹ כֵּן הַסְתוֹפֵף בְּצִלָּם שֶׁל הַגִּה"ק הִישְׁמַח מִשָּׁה וְהַדְּבָרִי חַיִּים, וְאַצֵּל הָאֶךְ פְּרִי תִּבְוָאָה מִלִּישָׁא. בְּזִיווֹג רֶאשׁוֹן נִשָּׂא אֶת בְּתוּלָה הַגִּבּוֹרִי רַבִּי יִשְׂרָאֵל וַיִּנְשֻׁטוּק ז"ל מִטְרִין שְׁלִיד אוֹהֵל וְשֶׁם נִתְקַרֵּב לְהִיָּטֵב לֵב מִסִּיגַעַת שִׁשְׁמִשׁ אֲזִי כְּרִבָּה שֶׁל אוֹהֵל, בְּשִׁנַּת תְּרַכ"א נִתְמַנָּה לְרַבָּה שֶׁל קַהֲלַת נֶאֱנָשׁ קַהֲלָה נִכְבְּדָה שֶׁל חֲסִידִים וְאֲנִי מַעֲשֶׂה, תַּקּוּפָה נִיָּהל שֶׁם גַּם יִשְׁכִּיב לְתַלְמִידִים מְקַשִּׁים וְשִׁמְעוּ יֵצֵא לְמַרְחָקִים בְּגִדְלוֹת וּבְקִדּוּשָׁתוֹ, חֲתִימָתוֹ נִמְצָאָה עַל הַתְּקוּנָה שֶׁהִתְקִינוּ גְּדוּלֵי הוֹנְגְרִיָּה בְּאִסְפִּית מִיְּהַאֲלוּוִין בְּשִׁנַּת תְּרַכ"ו וְכֵן הִשְׁתַּתֵּף בְּאִסְפִּית הַרְבֵּנִים בְּשִׁנַּת תְּרַכ"ט בְּעִיר פֶּעֶסֶט בּוֹ הוֹחֵלֵט עַל פִּילּוֹג הַקְּהִילוֹת בְּהוֹנְגְרִיָּה [טִיִּלּוֹנֵג], אִסִּיפָה גְּדוּלָה זֹו לֹא מִשָּׁה מִזְכּוֹרָנוּ וְעוֹד שְׁנֵים רַבּוֹת לְאַחֵר מִכֵּן הוּא מִסְפֵּר עוֹד לִבִּי חֶרֶד בְּקִרְבִּי בְּהַעֲלוֹתִי עַל זְכְרוֹנִי בְּעַת אִסְפִּית הַרְבֵּנִים בְּשִׁנַּת תְּרַכ"ט אֲשֶׁר הִיָּה שֶׁם יוֹתֵר מִמֹּאֲתִים רַבִּנִּים וְצִדִּיקִים בִּינֵיהֶם פִּתַּח פִּיו הֶגְאוֹן מִהֲר"ם שִׁי"ק זִי"ע וְזָכַר הַמִּשְׁנָה בְּמִסְכַּת סוּטָה כָּל הָרוּצָה לְחַזּוֹר רִשּׁוֹת לְקַפֵּחַ אֶת שׁוֹקִיו, וְכָל הַגְּדוּלִּים חֲרָדוֹ לְדַבְּרִים קְדוּשִׁים הַיּוֹצֵאִים מִלְּבָבוֹ הַטְּהוֹר בְּלִבְהוֹת אֶשׁ, גַּם בְּכִרּוֹז מִשְׁנַת תְּרַל"ו בְּדַבֵּר הָאִיסוּר לִיִּסֵּד סִמְנֵי לְרַבִּנִּים נִמְצָאָה חֲתִימָתוֹ בֵּין שָׂאֵר גְּדוּלֵי אֶרֶץ.

הילוכם בקודש

עובדות והנהגות מרבותינו הקדושים מקאסאן זצוק"ל

מנהגי הנחת תפילין

- ג. בְּרֹאשׁ חוֹדֶשׁ חֵלֶץ תְּפִלִּין שֶׁל רַש"י אַחֵר אֲמִירַת חֲצִי קִדִּישׁ שְׁאוֹמְרִים אַחֵר הַחֲזֹרַת הַסֵּת לְהִיכֵל קוֹדֶם תַּפְלַת מוֹסֵף, וְאַחֵר הַקִּדִּישׁ הֵנִיחַ תְּפִלִּין דְּרֹאב"ד וּלְמַד בָּהֶם הַשִּׁיעוֹר כְּדַרְכוֹ, וְאַחֵר חֲלִיצַת הַכָּה בִּיד עַל הָעַמּוּד וְהַתַּפְלָל מוֹסֵף.
- ד. לְבָנוּ הֵנִיחַ תְּפִלִּין דְּרַבִּינוּ תָם מִיד בְּכִנִּיּוֹתָו לְעוֹלָם הַמִּצְוָה בְּהִיוֹתוֹ בֵּן י"ג שָׁנִים וַיּוּם אַחֵד, וְכֵן צוּה גַּם לְקִרְוֵי בְּנֵי מִשְׁפַּחְתּוֹ לְעִשּׂוֹת, אֲבָל לֹאנִי וְשֶׁתִּלְמִידִיו לֹא צוּה כֵּן וְלֹא הִיוּ נוֹהֲגִים כֵּן.
- ה. צוּה לְבָנוּ שֶׁבִּכֵּל יוֹם יִלְמַד בְּתִפְלִין דְּרַבִּינוּ תָם הַלְכָה אוֹ מִשְׁנׁוֹת אוֹ גִּמְרָא.
- ו. כְּשֶׁהִסִּיר תְּפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ הֵנִיחָם בְּתוֹךְ הַתִּיק, כִּרְךְ הַקֶּשֶׁר מִתַּחַת תְּפִלִּין וְשִׁנִּי צַדִּי הַקֶּשֶׁר עַל הַמַּעֲבֵרָתָא, וְשְׁתֵּי הַרְצוּעוֹת עַל שְׁנֵי צִידֵי, וּבְתִפְלִין שֶׁל יָד הַעֲבִיר כְּרִיכָה אַחַת עַל הַמַּעֲבֵרָתָא וְהִיוֹ"ד כְּדִי שִׁישָׁא רִמּוּד דְּבוֹק בְּהִבִּית וְלֹא יוֹחַ הִיוֹ"ד מַעַל הַקְּצִיצָה, וְשִׁישָׁא הַרְצוּעָה כִּרְךְ עַל צִידוֹ הָאֶחָד שֶׁל תְּפִלִּין.
- ז. אֵין יָדוּעַ אִם הִיָּה מִנִּיחַ תְּפִלִּין דְּרַבִּינוּ תָם בִּימֵי אֲבָלוֹ, אֶךְ מִקּוֹבֵל בִּידִי נִכְדִּי רַבּוֹה"ק מִקַּאסָאן שֶׁהִיוּ מִנִּיחִים אֶף בִּימֵי אֲבָל.

ברוכים הבאים בשם ה'

הננו מקדמים בברכה את פני

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

לרגל שובו לארצינו הק' מארצות הגולה למען חיוזק מוסדותינו

יהי בואו לברכה